

Maatiaisperunaopastus perinnetiloilla

Annamari Ilola (Metsähallitus) ja Fatih Kayaanan (MTT)

Metsähallituksen perinnetilat Kortenieniemi ja Kovero

Annamari Ilola, Metsähallitus

Perinnetilojen tarkoitus

- Kulttuurimaiseman suojelu
- Rakennussuojelu
- Kulttuurista riippuvaisten lajien ja eliöyhteisöjen suojelu
- Perinteisten menetelmien, tekniikoiden ja taitojen ylläpito
- Nähtävyys- ja opetuskohteena toimiminen
- Tutkimuskohteena toimiminen
- Rajoitetun käytön kohteena toimiminen

Korteniemen perinnetila Liesjärven kansallispuistossa

- Kivikautinen asuinpaikka
- Uudistila perustetaan 1700-luvun lopussa
- Turpoon sahayhtiön torppa 1800-luvun puolivälissä
- Metsähallitukselle Turpoon sahayhtiöltä 1878
Metsänvartijatilaksi
- Metsänvartijana Turpoon viimeinen torppari Kalle Lönngren
- Lönngrenin suvun miehet metsänvartijoina kolmessa polvessa
- Viimeiset vakituiset asukkaat muuttivat Korteniemestä 1996.

Korteniemi tänään

- **Avoinna toukokuusta syyskuun loppuun**
 - Opas paikalla 5 päivänä viikossa
- **Osa Liesjärven kansallispuistoa**
- **Rakennukset ja tilukset 1910-luvun asussa**
- **Niityillä laiduntavat suomalaiset maatiaiseläimet**
 - Suomenhevonen, Kyyttö, Lapin lehmä Suomenlammas, Maatiaiskana Tyrnävän kanta, Mustamehiläinen
- **Pelloilla viljellään vanhoja lajikkeita perinteisin menetelmin**
 - Aunus-ruis, Musta Kaura, Maatiaisohra, Martta-pellava, Ryvässipuli, Härkäpapu, Kessu, Porkkana, Punajuuri, (Lanttu)
 - 7 erilaista perunalajiketta, mm. Koijari, Hätäläinen, Läpimusta, Vuokatin Musta
- **Kasvukauden aikana järjestetään talkoita ja tapahtumia**
 - Tänä vuonna 16 tapahtumaa

Koveron perinnetila Seitsemisen kansallispuistossa

- Koveron kruununmetsätorppa perustetaan 1859
- Itsenäistyi Koveron viljelytilaksi 1931
- Tilan pito hiipui vähitellen 1952 Ananias Koveron kuoltua
- Valtio osti puolet Koverosta 1970
- Osaksi Seitsemisen kansallispuistoa 1981

Kovero tänään

- Avoinna toukokuun alkupuolelta syyskuun loppuun joka päivä
- Entisöity vastaamaa hevosmaatalouden aikaa 1930 ja – 40-lukuja
- Pihapiirissä kukoistavat monet vanhat mauste-, lääke- ja koristekasvit: kessu, humala, lipstikka eli liperi ja ruusut.
- Maatiaislehmät ja lampaat laiduntavat torpan lähiniityillä ja pihapiirissä kuopsuttelevat maatiaiskanat
- Viljellään vanhoja perunalajikkeita, mm. Koijari
- Kesäkaudella järjestetään tapahtumia

Viljelemällä varjellaan

- Perinnetilat epävirallisia geenipankkeja vanhoille lajikkeille
- Vaatii sitoutumista
- Vaatii työpanosta
- Innostuksen lähteitä
- Lisää yhteisöllisyyttä
- Tekemällä oppii

Tervetuloa mukaan!

Maatiaisperunaopastus

Kenelle?

- Yläkoulut
- Alakoulut
- Lukiot

Mitä opastus tarjoaa?

- Elämyksellistä oppimista
- Rauhallisen ja miellyttävän oppimisympäristön
- Mahdollisuuden ainerajoja ylittävään opetukseen

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opastus perinnetiloilla

Korteniemen perinnetila

Tammelassa Kanta-Hämeessä

Koveron perinnetila

Seitsemisen kansallispuistossa Pirkanmaalla

Opastuksen keskipisteenä maataislajikkeet

- esimerkkilajina peruna

Opastuksessa tutustutaan esimerkiksi:

- perinteisiin viljelymenetelmiin ja -välineisiin
- maataislajikkeiden välisiin eroihin ja lajikerunsauteen
- perunajauhon valmistukseen
- perinteisiin perunaruokiin

Opastusmateriaali

- Opettajan käytettävissä Peda-netissä
- Materiaalia on mahdollista hyödyntää ennen ja jälkeen opastuksen
 - Osa opastuksesta soveltuu luokkaopetukseen
 - kotitalous
 - kuvaamataito
 - kemia/fysiikka

[Maatiaisperunaopastus](#)

Opastuksen tavoitteet

- Lisätä geenivarallisuuden liittyvää tietoutta
- Käytännönläheisesti osoittaa miksi myös maatiaislajikkeita tarvitaan kaupallisten lajikkeiden rinnalla
- Herättää nuorten kiinnostus maatiaislajikkeita kohtaan sekä kiinnittää huomiota siihen, mistä ruoka lautaselle tulee
- Tarjota innostavaa vaihtelua opetukseen

Kiitos!

